

Inhoudsopgave

Voorwoord

Woord van dank

1. Een konijn als huisdier

1.1	GESCHIEDENIS	13
1.1.1	De Romeinen	19
1.1.2	Van maaltijd tot huisdier	19
1.2	KONIJNENRASSEN	21
1.2.1	Ras versus kruising	21
1.2.2	Karakter	22
1.2.3	Formaat	23
1.2.4	Kleur	24
1.2.5	Vachtsoort	24
1.2.6	Oren	25
1.2.7	Meedoen aan shows	25
1.3	RAM OF VOEDSTER	26
1.4	HUISVESTING	26
1.4.1	In de natuur	26
1.4.2	Wat heeft een konijn nodig aan 'huisraad'?	28
1.4.3	De minimale afmetingen van een konijnenhok	28
1.4.4	Binnen of buiten	29
1.4.5	Binnenhok	29
1.4.6	Buitenhok	30
1.4.7	Konijnenheuvel	31
1.4.8	Schuilplaats	32
1.4.9	Loslopen	32
1.4.10	Ren	33
1.4.11	Kooi	33
1.4.12	Bodembedekkers	35
1.4.13	Andere benodigdheden	37

1.5	DE AANSCHAF VAN EEN KONIJN	39
1.5.1	Praktische vragen voor de aanschaf	40
1.5.2	Gezondheid	42
1.5.3	Waar koop je je konijn?	42
1.5.4	Direct na aankoop	46
1.6	TAM MAKEN	47
1.6.1	Fases van het tam maken	48
1.6.2	Socialisatie	49
1.7	KONIJNENTAAL	51
1.7.1	Geuren als communicatiemiddel	51
1.7.2	Keutels	51
1.7.3	Urine	52
1.7.4	Kinmarkering	52
1.7.5	Geluiden	52
1.7.6	Lichaamstaal	53
1.7.7	Vrolijk en baldadig gedrag	54
1.7.8	Meer over stress	55
1.7.9	Meer over agressie	56
1.7.10	Uitingen van seksueel gedrag	57
1.7.11	Dominante handelingen	58
1.7.12	Tot slot	59

2. Gezondheid

2.1	ZIEKTE EN GEZONDHEID	61
2.1.1	Zeven punten om zelf op te letten	61
2.1.2	Warmte en koude	64
2.2	AANDOENINGEN EN ZIEKTEN	65
2.2.1	Parasieten	65
2.2.2	Problemen van het spijsverteringsstelsel	70
2.2.3	Infectieziekten	71
2.2.4	Preventieve gezondheidszorg: vaccineren	73
2.2.5	Torticollis	75
2.2.6	Overigen aandoeningen	76
2.2.7	Elektrische schok	78
2.3	DE GEZONDHEID VAN HET OUDERE KONIJN	79
2.3.1	Aanpassingen in de leefomgeving	79

2.3.2	Lichamelijke ongemakken	79
2.3.3	Als het einde nadert	80
2.4	DWANGVOEREN	82
2.4.1	Buikmassage	84
2.5	CASTRATIE EN STERILISATIE	85
2.5.1	Ontwikkeling van het konijn: de puberteit	86
2.5.2	Castratie en sterilisatie (ovariohysterectomie)	86
2.5.3	De juiste leeftijd	88

3. Gezonde voeding voor het konijn

3.1	DE VOEDING VAN EEN HUISKONIJN	93
3.1.1	De voeding van een wild konijn	94
3.1.2	Het spijsverteringskanaal van een konijn	94
3.1.2.1	Het gebit	94
3.1.2.2	De maag	95
3.1.2.3	De dunne darm	95
3.1.2.4	De blindedarm	96
3.1.2.5	De dikke darm	96
3.2	VOEDINGSSTOFFEN	96
3.2.1	Hooi	101
3.2.2	Groenvoer	103
3.2.3	Droogvoer	104
3.2.4	Wennen aan nieuw voedsel	106
3.2.5	Water	107
3.2.6	Voedingsgerelateerde ziekten	108
3.2.7	Moes- en kruidentuin	108
3.2.8	Zelf groen verzamelen in de natuur	109

4. Trainen en Spelen

4.0	INLEIDING	111
4.1	TRAINEN	112
4.1.1	Trainen voor een goede opvoeding	112
4.1.2	Trainen voor het plezier	113
4.1.3	Een konijn blijft een konijn	113

4.2	TRAININGSMETHODEN	115
4.2.1	Clickermethode	115
4.2.2	Lokken versus afwachten (luringmethode)	116
4.3	STRAFFEN	116
4.3.1	<i>Nee</i> zeggen	118
4.3.2	Commando <i>weg</i> aanleren	118
4.3.3	Plantenspuit	119
4.3.4	Op de grond stampen	120
4.3.5	<i>Time out</i>	120
4.3.6	Lichte druk op de kop/neus	121
4.3.7	<i>Timing</i>	121
4.4	SATS TRAININGSMETHODE	122
4.4.1	Basisprincipes SATS	124
4.4.2	Benoemen en uitleggen	124
4.4.3	<i>Bridges</i>	126
4.4.4	<i>Targets</i>	128
4.4.5	De allereerste keer (praktijk)	129
4.4.6	Het aanleren van de <i>bridges</i> en <i>targets</i> in schema	131
4.5	HET AANLEREN VAN DE LICHAAMSONDERDELEN (BODYPARTS)	138
4.5.1	<i>Bodyparts</i> met de SATS-methode	138
4.6	BASISOEFENINGEN VOOR IEDER KONIJN	141
4.7	SPELEN: DE BASIS	144
4.7.1	Voer zoeken als bezigheid	145
4.7.2	Veiligheid voor alles	147
4.7.3	Spelletjes aanleren met SATS	147
4.7.4	Speuren	150
4.7.5	Wandelen aan een tuig	152
4.7.6	Doorlopen	159
4.7.7	Voetballen	160
4.7.8	<i>Rabbitdance</i>	164
4.7.9	<i>Twist</i>	166
4.7.10	Cirkel	168
4.7.11	<i>High Five</i>	170

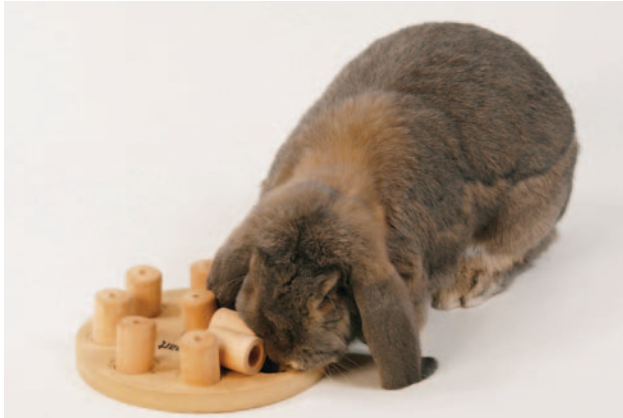
4.8	BEHENDIGHEID VOOR KONIJNEN	173
4.8.1	Voorwaarden om aan behendigheid te kunnen doen	174
4.8.2	De tunnel	176
4.8.3	De hoogte- en breedtesprong	178
4.8.3.1	De hoogtesprong	178
4.8.3.2	De breedtesprong	180
4.8.4	Hindernissen combineren	181
4.8.5	Zelf hindernissen maken	184

5. Verzorging

5.1	BORSTELEN	185
5.2	NAGELS KNIPPEN	188
5.2.1	Nagels knippen met SATS	189
5.3	BIJ DE DIERENARTS	190
5.3.1	Autorijden	192
5.3.2	Nieuwe omgeving	192
5.3.3	Dierenarts en injecties	192
5.3.4	Andere behandelingen	193
5.4	ZINDELIJKHEID	193
5.4.1	Het jonge konijn en zindelijkheid	194
5.4.1.1	De toiletbak	195
5.4.2	Zindelijkheid trainen met SATS	197
5.4.2.1	Op de bak	197
5.4.2.2	Een grote boodschap	198
5.4.3	Problemen en oplossingen	199
5.5	EEN KONIJN ERBIJ?	200
5.5.1	Het koppelen	203
5.5.2	Casussen	207
5.6	IN DE KOOI AANLEREN	211
5.7	JE KONIJN OPTILLEN	213
5.7.1	Optillen aanleren met SATS	219

6. Probleemgedrag

6.1	SLOPEN	222
6.2	NIET LATEN AAIEN	227
6.2.1	Leren aaien met SATS	229
6.2.2	Leren aanraken met SATS	230
6.3	AGRESSIEF GEDRAG	231
6.3.1	Territoriale agressie verminderen met SATS	235
6.3.1.1	Het aanleren van <i>easy</i> en <i>alert</i>	235
Bijlage 1: Kruiden		243
Bijlage 2: Groenten		251
Bijlage 3: Fruit		254
Bijlage 4: Houtachtige gewassen		258
Bijlage 5: Giftige gewassen		260
Nuttige adressen		266
<i>Meer over de SATS-methode</i>		266
<i>Meer over Bernice Muntz</i>		266
<i>Webadressen</i>		266
<i>Contact</i>		266
Literatuurlijst		268
Experts aan het woord		270

Dog Smart stap 6

Ook onderstaande doos met la is een leuk spel voor je konijn. Zo leer je hem dit spelletje aan:

Stap 1

Toon het speeltje aan je konijn, laat hem eraan snuffelen en benoem het bijvoorbeeld als *doos*. Zodra hij het aanraakt (of er geïnteresseerd naar kijkt), geef je je successignaal *DI*.

Doos met lade: eerst uit open lade laten eten

Doos met lade: lade steeds meer dichtdoen

Stap 2

Haal de lade eruit, benoem dit als *laatje* en gebruik op het juiste moment je successignaal. Handel op dezelfde manier als je hem het touw (*touw*) aan de voorkant laat zien.

Stap 3

Leg wat lekkers in de lade en vraag je konijn om *zoek* terwijl je de lade vlak bij hem zet. Geef zo nodig support- en successignalen. Oefen dit een paar keer, tot hij met zelfvertrouwen de voertjes gaat zoeken en opeten.

Stap 4

Doe opnieuw wat lekkers in de lade en vertel je konijn dat *het laatje met het touw in de doos* gaat. Schuif de lade er eerst maar een heel klein stukje in. Zet de doos neer en vraag hem om in de lade te zoeken. De meeste konijnen zullen in eerste instantie hun neus en poten gebruiken om de lade uit het doosje te krijgen. Dat is niet zo erg, veranderen is prima, benoem maar gewoon wat hij aan het doen is. Gebruik je support- en successignalen om hem tot de juiste actie over te halen. Herhaal deze oefening weer een paar keer.

Stap 5

Bouw de oefening langzaam op door de lade steeds verder dicht te doen. Als hij het touw aanraakt of vastpakt, benoem dit dan (*touw*) en beloon met *DI*.

Doos met lade, stap 6: Jill pakt eerst het touw en daarna trekt ze de lade er met haar tanden uit

Stap 6

Leg je konijn uit (laat zien en doe het voor) dat de doos opengaat als hij aan het touw van de lade trekt. Benoem dit *als pak vast en trek* en help hem met je support- en successignalen. Oefen totdat hij dit zelfstandig kan doen en jij alleen maar hoeft te vragen of hij wil zoeken.

Als hij de lade niet voldoende heeft open gekregen maar wel het touw heeft aangeraakt, dan kun je hem helpen door de lade eruit te halen.

Je kunt deze en andere spelletjes vinden op de volgende websites: <http://www.hondenspelletjes.com> en <http://www.dekonijnenwinkel.nl>.

4.7.4 SPEUREN

Konijnen communiceren veel met geur. Hun reukorgaan is dan ook buitengewoon goed ontwikkeld. Tijdens het speurspel maak je gebruik van bij-

Cirkel voor gevorderden

Tot nu toe is geoefend met een persoon die stilstaat. Indien je dit wilt, kun je ook gaan oefenen met objecten, zoals om een stoel lopen. Of, als je het nog moeilijker wilt maken, ga je zelf heel langzaam lopen terwijl je konijn om je heen cirkelt. Let hierbij wel goed op dat je niet per ongeluk op hem gaat staan. Vaak is het handig om je targetstick er weer even bij te pakken. Loop in het begin heel langzaam naar voren, terwijl je konijn zich achter je bevindt. Later kun je de targetstick opnieuw afbouwen.

4.7.11 High five

Bij de *high five* staat het konijn op zijn achterpoten en tikt hij met zijn voorpoten op jouw hand. Technisch gesproken geeft je konijn een *high ten*, maar goed, het klinkt nu eenmaal veel leuker als je zegt: "Snuf, kun je *high five*?" Je kunt deze oefening op diverse manieren aanleren. Hier wordt de manier met targetstick besproken.

Startpositie *high five*

Het konijn staat voor je, terwijl jij vlakbij hem zit, op je hurken of op je knieën, wat je het gemakkelijkste vindt.

Diesel geeft een "high five"

Stap 1

De basis voor deze high-fiveoefening is *hier* met gebruik van de target. Oefen een paar keer met *hier* en vraag dan nog een keer om *hier*, terwijl hij moet reiken en daarmee met zijn poten van de vloer komt.

Stap 2

Wanneer dit lukt, ga je langzaam je hand introduceren. Met je target in je hand vraag je om *hier*, terwijl je andere hand open is (en je je hand zo manoeuvreert dat hij zijn voorpoten op jouw open hand zet). In het begin houd je je hand laag, zodat hij er makkelijk bij kan. Gaat dit goed, dan ga je je hand iets hoger houden. Overigens ga je na een paar keer niet meer om *hier* vragen, maar om *high five*.

High five stap 1: voorpoten van de grond via target en hier

High five stap 2: hand horizontaal (plat)

Stap 3

Ga nu langzaam je hand steeds een klein stukje verticaler houden. Je target houdt je dan net boven je vingertoppen met je andere hand. Bij de meeste konijnen moet je deze positieverandering van je hand echt in kleine stapjes aanleren. Oefen eens, zonder je konijn erbij, met het draaien van je hand van een horizontale (vlakke hand) naar een verticale positie (de uiteindelijke high five-positie) en probeer deze beweging in stapjes te verdelen. Nu kun je stapje voor stapje met je konijn richting de 'echte' high five met verticale hand gaan werken.

Houd je hand nu steeds verticaler, zodat het er steeds meer als een echte high five uitzielt. Zorg er wel voor dat je je hand stilhoudt en niet al bewegend aankomt.

Stap 3: hand steeds meer verticaal

Stap 4: na een paar weken oefenen geeft Jill ook een high five

Behendigheid: de hoogte- en breedtesprong

4.8 Behendigheid voor konijnen

Behendigheid is een sport waarbij je konijn zo snel en behendig mogelijk een hindernissenparcours aflegt. In Scandinavië vinden sinds eind jaren zeventig regelmatig behendigheidswedstrijden voor konijnen plaats. Ook in de USA, Duitsland en Engeland is het een bekend fenomeen. Nederland loopt op dit punt wat achter, maar je kunt natuurlijk zelf aan de slag! Een konijn springt en rent van nature, dat maakt behendigheid voor hem een leuke en vrij natuurlijke bezigheid. Natuurlijk ligt het aan het konijn hoe fanatiek hij de hindernis-

sen neemt. Een groot konijn is sneller moe, een konijn met lange oren kan daarover struikelen, een konijn met lang haar heeft het sneller warm en ga zo maar door. Ook bij deze sport is de boodschap: kijk naar je konijn. En doe alleen wat jullie allebei leuk vinden. Het gaat om het plezier!

In dit hoofdstuk beperken we ons tot de tunnel, de hoogtesprong en de breedtesprong. Dat zijn de leukste toestellen voor een konijn en je kunt er voorlopig mee uit de voeten!

Rabbit hopping

Zoek eens op internet op woorden als *rabbit hopping* of *rabbit agility* en je zult veel informatie vinden. Bij *rabbit hopping* springen de konijnen alleen maar over hindernissen; bij *rabbit agility* neemt het konijn ook hindernissen als tunnel, wip en slalompaaltjes. Veel plezier met de fantastische filmpjes die je op internet zult vinden! Kijk ook eens op www.dierentrainer.nl/konijnenextra.

Vanaf welke leeftijd?

Het is lastig te zeggen vanaf welke leeftijd je kunt beginnen met behendigheid. Bij honden gelden daar strikte regels voor: pas als het skelet is uitgegroeid. Maar bij konijnen ligt dat vermoedelijk anders, het skelet is anders gebouwd. Honden hebben vaak te maken met allerlei erfelijke skeletafwijkingen als elleboog- of heupdysplasie. Bij konijnen is dat niet tot nauwelijks een punt van aandacht. Al met al: er is geen wetenschappelijk onderlegd antwoord te geven op de vraag wanneer het konijn oud genoeg is voor be-

hendigheid. Het is meer een kwestie van gezond verstand. Begin - als je konijn het leuk vindt - gewoon met lage sprongetjes of met de tunnel op zo jong mogelijke leeftijd. Voor de zwaardere toestellen zou je de leeftijd van zes maanden kunnen aanhouden om te voorkomen dat het skelet al te zeer belast wordt. Houd er wel rekening mee dat je konijnen van grotere en/of zwaardere rassen vooral op jongere leeftijd minder kunt belasten (dus minder hoge sprongen bijvoorbeeld) dan konijnen van kleinere en lichtere rassen.

Knabbel

Het wereldrecord hoogspringen is gevestigd door een Deens konijn, Tösen genaamd. Zij heeft een hindernis van 99,5 centimeter hoog genomen! Een ander Deens konijn, Yaboo, heeft het wereldrecord gevestigd door een breedtesprong te maken van maar liefst drie meter!

4.8.1 VOORWAARDEN OM AAN BEHENDIGHEID TE KUNNEN DOEN

- Het konijn moet minimaal één uur per dag buiten de kooi loslopen. Konijnen die deze lichaamsbeweging niet krijgen, hebben wellicht te zwakke spieren om de oefeningen uit te voeren.
- Het konijn mag niet te zwaar zijn.
- Het konijn moet gezond zijn.
- Het konijn mag niet drachtig zijn.
- De nagels moeten kort zijn, zodat het dier goed kan lopen en springen.
- Het konijn moet *hier en lopen achter een targetstick* beheersen.

Warming up en cooling down

Wanneer je eenmaal wat verder bent en je laat je konijn steeds hoger springen en/of je maakt het moeilijker door meerdere hindernissen te combineren, zorg dan voor een goede warming up. Start met een lage en makkelijke hindernis. Oefeningen die ook gebruikt kunnen worden voor een warming up zijn bijvoorbeeld cirkel en twist. Bouw de intensiteit langzaam op en voor de cooling down juist langzaam weer af.

Veiligheid

Konijnen kunnen slecht op een harde ondergrond lopen en daarop dus zeker niet springen. Een stuk tapijt, een (speel)kleed of een grote badmat is